

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Кафедра підприємництва і права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Господарський процес

(обов'язкова фахова навчальна дисципліна)

Освітньо-професійна програма Правознавство

спеціальність 081 Право

галузь знань 08 Право

освітній ступінь Бакалавр

Розробник: Кальян Олександр, професор кафедри підприємництва і права,
кандидат юридичних наук, доцент

Гарант: Осташова Валерія, доцент кафедри підприємництва і права, кандидат
юридичних наук, доцент

Полтава
2020 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Господарський процес
Назва структурного підрозділу	Кафедра підприємництва і права Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	 <p><i>Викладач: Кальян Олександр</i>, кандидат юридичних наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 482-а (навчальний корпус №4) <i>e-mail:</i> oleksandr.kalian@pdaa.edu.ua</p> <p>сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/kalyan-oleksandr-sergiyovich</p>
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	081 Право
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Навчальні дисципліни: «Юридична деонтологія», «Конституційне право України», «Судові та правоохоронні органи», «Цивільне право України», «Господарське право України», «Цивільне процесуальне право України».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи правових поглядів і знань, навичок застосування процесуального законодавства, підвищення рівня свідомості та правової культури, опанування та засвоєння студентами теоретичних знань щодо основних понять, принципів та інститутів господарського процесуального права, судової практики та розв’язання проблем, що виникають при застосуванні норм господарського процесуального законодавства в практичній юридичній діяльності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є: надання здобувачам вищої освіти необхідних знань щодо засвоєння норм господарського процесуального законодавства та дослідження сутності різних наукових шкіл; відпрацювання у здобувачів вищої освіти наукового підходу до

аналізу норм чинного господарського процесуального права, необхідності вдосконалення правового регулювання здійснення господарського судочинства; вміння розв'язати конкретні правові ситуації, що виникають у господарському судочинстві на базі застосування норм національного та міжнародного законодавства; розвитку правового мислення щодо реалізації положень господарського процесуального права в сфері розгляду і вирішення судами господарських спорів та при здійсненні провадження у справах про банкрутство; усвідомлення відповідальності при здійсненні юридично значимих дій.

Компетентності:

Загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово;
- навички використання інформаційних комунікаційних технологій.

Фахові:

– знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини;

– здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;

– знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права;

– здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;

– здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;

– здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

Програмні результати навчання:

– формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми;

– оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему;

– володіти базовими навичками риторики;

– вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;

- готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях;
- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття, принципи та джерела господарського процесуального права

Тема 2. Господарські суди в судовій системі України. Досудове врегулювання господарських спорів. Третейські суди

Тема 3. Юрисдикція господарських судів. Інстанційна юрисдикція. Територіальна юрисдикція (підсудність). Учасники судового процесу.

Тема 4. Доказування, докази та судові витрати в господарському процесі

Тема 5. Процесуальні строки. Наказне провадження. Позов у господарському процесі

Тема 6. Вирішення господарських спорів у першій інстанції. Провадження у справах про банкрутство.

Тема 7. Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядку

Тема 8. Перегляд рішення, ухвали, постанови господарського суду за нововиявленими або виключними обставинами. Виконання рішення, ухвали, постанови. Провадження у справах за участю іноземних осіб

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 135 год.

Кількість кредитів 4,5

Форма семестрового контролю – екзамен.

Таблиця 1

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Ведення конспекту лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язання тестів	
Тема 1. Поняття, принципи та джерела господарського процесуального права	1	4	3		8
Тема 2. Господарські суди в судовій системі України. Досудове врегулювання господарських спорів. Третейські суди	1	4	3		8
Тема 3. Юрисдикція господарських судів. інстанційна юрисдикція. Територіальна юрисдикція (підсудність). Учасники судового процесу	1	4 4	3		12
Тема 4. Доказування, докази та судові витрати в господарському процесі	1	4	3		8
Тема 5. Процесуальні строки. Наказне провадження. Позов у господарському процесі	1	4	3		8
Тема 6. Вирішення господарських спорів у першій інстанції. Провадження у справах про банкрутство.	1	4 4	3		12
Тема 7. Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядку	1	4 4	3		12
Тема 8. Перегляд рішення, ухвали, постанови господарського суду за нововиявленими або виключними обставинами. Виконання рішення, ухвали, постанови. Провадження у справах за участю іноземних осіб	1	4	3	4	12
Всього	8	44	24	4	80
ЕКЗАМЕН					20
Разом					100

* Перевірка засвоєння теоретичних питань та завдань, що виносилися на самостійну роботу, здійснюється шляхом перевірки виконаних письмово робіт.

Форми оцінювання результатів навчання

Денна форма навчання

Форми оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання									
	Ведення конспекту лекцій		Виконання завдань на практичних заняттях		Виконання завдань самостійної роботи		Розв'язання тестів		Екзамен	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 4.	0,8	1,34	4,4	7,34	2,4	4	0,3	0,5	2	3,34
ПРН 6.	0,8	1,34	4,4	7,34	2,4	4	0,3	0,5	2	3,34
ПРН 11.	0,8	1,34	4,4	7,34	2,4	4	0,3	0,5	2	3,34
ПРН 15.	0,8	1,34	4,4	7,34	2,4	4	0,3	0,5	2	3,34
ПРН 22.	0,8	1,34	4,4	7,34	2,4	4	0,3	0,5	2	3,34
ПРН 23.	0,8	1,34	4,4	7,34	2,4	4	0,3	0,5	2	3,34

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року (із змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України* від 23 липня 1996 року, № 30. Ст.141.
2. Господарський процесуальний кодекс України № 1798-XII від 06.11.1991. *Відомості Верховної Ради України*. 1991 № 6. Ст. 56.
3. Господарський кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19–20, № 21–22. Ст. 144.
4. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2004 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.
5. Кодекс з процедур банкрутства, прийнятий 18 жовтня 2018 р. № 2597-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст. 74.
6. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» № 1402-VIII від 02.06.2016. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
7. Закон України «Про судовий збір» № 3674-VI від 08.07.2011. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 59. Ст. 110.
8. Закон України «Про виконавче провадження» № 1404-VIII від 02.06.2016. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. Ст. 5.
9. Закон України «Про третейські суди» № 1701-IV від 11.05.2004. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 35. Ст. 1374.
10. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж» № 1701-IV від 11.05.2004. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 35. Ст. 1374.
11. Закон України «Про міжнародні договори України» № 1906-IV від 29.06.2004. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.

12. Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017. *Голос України*. 28.10.2017. № 221-222.

13. Закон України «Про прокуратуру» від 14.10.2014. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.

14. Закон України «Про судову експертизу» від 25.02.1994. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 28. Ст. 232

15. Закон України «Про ліквідацію місцевих господарських судів та утворення окружних господарських судів» Указ Президента України № 453/2017 від 29.12.2017. Офіційний вісник України від 16.01.2018 № 005.

16. Закон України «Про ліквідацію апеляційних господарських судів та утворення окружних апеляційних господарських судів в апеляційних округах/ Указ Президента України № 454/2017 від 29.12.2017. *Офіційний вісник України* від 16.01.2018 № 005.

17. Науково-практичний коментар Господарського процесуального кодексу України. Станом на 20.01.2018 року. За заг. ред. Короєда С.О. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2018. 400 с.

18. Мелех, Л. В. Господарський процес. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 367 с.

19. Зразки процесуальних документів у господарському провадженні. Київ : Центр учб. літ., 2015. 96 с.

20. Кройтор В. А. , Бортнік О. Г. , Зайцев О. Л. Господарський процес: навч. посіб. Харків : Золота миля: ХНУВС, 2014. 318 с.

21. Васильєв С. В. Господарський процес України: Підручник. Харьков: Еспада, 2010. 288 с.

22. Біда К. М., В. В. Бонтлаб Господарське процесуальне право України: навч. посібник. К.: Ін Юре, 2009. 223 с.

23. Роїна О. М. Господарський процес: практ. посібник. 4-те вид., доп. і перероб. К.: КНТ, 2008. 180 с.

24. Постанови пленумів Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів України: господарські справи : офіц. текст / упоряд.: С. А. Кузьмін, М. С. Кучеренко. Київ : ПАЛИВОДА А. В., 2015. 516 с.

25. Ніколенко Л. М., Іванюта Н. В. Господарське процесуальне право України. Підручник. Київ: Дакор. 2020. 276

26. Господарське судочинство. Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки. Станом на 16.05.18 Практичний посібник. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В. та ін. Київ: ЦУЛ, 2020. 176 с с.

Допоміжні:

1. Буга, Г.С. Порівняльний аналіз способів забезпечення позову за ЦПК та ГПК. *Проблеми цивільного права та процесу* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. О.А.Пушкіна, 23 трав. 2009 р. : /home/fulltext / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ, Навч.-наук. ін-т права, економіки та соціол.. - С.385-387.

2. Григор'єва, В. Загальна характеристика стадій господарського процесу. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 6. С.84-86.

3. Дрішлюк, В.І. Елементи позову в господарських справах. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2013. № 2. С. 49-50.

4. Есипов, И. Прокурор в хозяйственном процессе : О праве прокурора на обращение в хозяйственный суд в интересах государства. *Юридическая практика*. 2007. 6 марта (№ 10). С.1,11.

5. Захарченко, Т.Г. Визнання та виконання арбітражних рішень на території України. *Судова практика*. 2009. № 1. - С. 7-16.
6. Згама, А.О. Повноваження суду апеляційної інстанції у господарському процесі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. Одеса, 2012. 19 с.
7. Зуєва, Л.Є. Принципи господарського процесу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. Одеса, 2012. 18 с.
8. Карп'як, Т. Забезпечення позову в господарському судовому процесі. Частина 2. *Все про бухгалтерський облік*. 2013. 11 вересня (№ 84). С.12-13.
9. Кальян О., Мисак О. Генеза-міжнародно правової відповідальності як виду юридичної відповідальності, *Держава і право: Збірник наукових праць*. Серія Юридичні науки. Випуск 84. Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2019. С.3-14.
10. Кальян О., Мисак О. Юридична відповідальність: проблеми системного розуміння, 2019. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*, 2019. №59. С.51-54.
11. Кальян О.С. Окремі теоретичні питання національного правового інтеграційного процесу, 2018. *Юридичний науковий електронний журнал*. №. 6. С. 34-36. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2018/8.pdf
12. Кальян О., Мисак О. Дискусійні питання юридичної відповідальності. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2018. №5, (volume2). С.27-31.
13. Кальян О.С., Судова система єврейських громад та України та нормативні засади їх діяльності в XIX столітті., *Часопис академії адвокатури*. 2011. № 4. С. 1–4. URL: <http://www.aau.edu.ua/e-journal/2011-4/11kosvxs.pdf>.
14. Кальян О.С. Теоретико – правові засади міжнародної нормативної регламентації використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища. *Природно-ресурсний потенціал напрями збереження, відновлення та раціонального використання: колективна монографія за ред. О.О. Горба, Т.О. Чайки, І.О. Яснолоб. П. :* Видавництво ПП «Астрая», 2019. 279.с. С. 91–97.
15. Кальян О. С., Шведенко П.Ю. Окремі питання застосування позовної давності, як інструменту захисту прав господарюючих суб'єктів при розгляді справ про визнання незаконними та скасування наказів щодо надання земельних ділянок для ведення фермерського господарства. *Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія*. За ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудова, І. О. Яснолоб. Полтава : Видавництво ПП «Астрая», 2020. С. 91-98. URL <https://drive.google.com/file/d/1rMZpiAtoVSXKa2iWN3mULOrNx4pFUDOs/view>
16. Кальян О.С. Проблеми правової теорії та практики застосування інституту представництва. *Права і свободи людини і громадянина: проблеми гармонізації законодавства з міжнародним правом (присвячена 60-ї річниці Загальної Декларації прав людини (12 листопада 2008 року)*. Полтава, 2008. С. 260-265
17. Кальян О.С. Спеціалізація діяльності ланок судової системи в Україні: проблеми і перспективи. Людина, суспільство, економіка: актуальні проблеми та перспективи взаємодії: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 27 квітня 2010 року) Полтава, 2010. С. 42-44.
18. Кальян О.С. Правова регламентація охорони прав і законних інтересів фізичної особи. *Наука-2010: Проблеми та перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Черкаси, 22-23 квітня 2010 року)*. Черкаси, 2010. С. 61-65.
19. Кальян О.С. Об'єктивні чинники необхідності реформування судової влади в Україні. *Актуальні проблеми правового регулювання суспільних відносин: Збірник матеріалів*

регіональної науково-практичної конференції (16 лютого 2011 року). Полтава: ПЕП, 2011. С. 136-140.

20. Кальян О.С. Особливості правового регулювання діяльності судової системи єврейських громад у ХІХ столітті : збірник матеріалів. Міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-гуманітарні науки, економіка, право: нові виклики, практика інновацій», м. Полтава, 21-22 квітня 2016 року. К.: Університет «Україна». С. 428-433.

21. Кальян О.С. Деякі аспекти нормативної регламентації принципу верховенства права в Україні : збірник матеріалів 13 Всеукраїнської наукової конференції студентів і молодих вчених «Молодь, освіта, наука духовність», м. Київ, 12-14 квітня 2016 року. К.: Університет «Україна». С. 65-71

22. Кальян О.С. Проблеми гармонізації законодавства України та законодавства європейських країн: матеріали регіональної науково-практичної конференції «Права людини в Україні: сучасний стан та механізм реалізації». Полтава: ПЕП, 07.12.2016. С.806-812

23. Кальян О.С. Особливості правозастосування та судової практики єврейських громад у ХІХ столітті, Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей ХІV Всеукраїнської наукової конференції, м. Київ, 04–06 квітня 2017 р. у II частинах. Ч. II. К. : Університет «Україна», 2017. С.247-249

24. Кальян О.С. Окремі теоретичні питання правової інтеграції. *Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти*: матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м.Полтава, 23 листопада 2017 р.). Полтава: Россав, 2017. Ч. 1. С. 32-35

25. Yu. Kozachenko, O.Kalian. Judicial examination in Ukraine theoretical and methodological aspects. *Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів*: мат-ли VI міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Полтава 04-05 квітня 2019 р.). Полтава : ПУЕТ, 2019. С.392-39

26. Кальян О.С., Осташова В.О. Окремі теоретичні та історичні аспекти здійснення цивільного та господарського судочинства рабинами: збірник матеріалів ІІ Всеукр. наук.-практ. конф. Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання суспільних відносин: сучасні реалії та виклики часу , 9 грудня 2020 року, м. Полтава / Полт. ін-т економіки і права ВМУРоЛ «Україна» ; наук. ред. Р. Басенко та ін. Полтава : ПЕП, С.65-68

27. Кальян О.С., Романчук І.В. Окремі питання судового захисту згідно до положень європейської конвенції про права людини у цивільному судочинстві: матеріали V Всеукраїнської науково - практичної конференції з міжнародною участю: *Адаптація правової системи України до права Європейського союзу-теоретичні та практичні аспекти*. (м. Полтава 24 жовтня 2020 р.): Россав, 2020. С. 157-159. URL: <http://pli.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-%D0%9F%D0%AE2020.pdf><http://pli.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Zbirnyk-%D0%9F%D0%AE2020.pdf>

28. Кот, О. Ухвали суду в господарському процесі. *Юридична Україна*. 2010. № 2. С.97-101.

29. Ломакіна, О.А. Повноваження апеляційного господарського суду під час розгляду справи. *Європейські перспективи*. 2012. № 4 ч.2. С.62-66.

30. Лунін, С. Поняття принципу змагальності у судовому процесі. *Право України*. 2010. № 3. С.126-132.

31. Муза, О. Розмежування адміністративного та господарського судочинства в Україні. *Юридична Україна*. 2009. № 4. С.39-43.

32. Ніколенко, Л.М. Історичні передумови становлення господарського процесуального законодавства під впливом матеріально-правових актів. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 2. С. 179-186.

33. Ніколенко, Л.М. Передумови права на подання касаційної скарги в господарському судочинстві України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2013. № 2. С. 53-57.
34. Ніколенко, Л.М. Поняття та функції принципів господарського процесуального права. *Часопис Київського університету права*. 2008. № 4. С.118-121.
35. Ніколенко, Л.М. Щодо визначення поняття зустрічного позову в господарському судочинстві. *Держава і право*. 2010. № 48. С. 327-333.
36. Ніколенко, Н. Взаємозв'язок принципів змагальності, диспозитивності та процесуальної рівності учасників у господарському судочинстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 10. С.51-54.
37. Похиленко, І.С. Відвід судді в господарському процесі. *Вісник господарського судочинства*. 2010. № 3. С.111-118.
38. Рабенко, С.Л. Третейське судочинство як альтернативна юрисдикційна форма захисту прав суб'єктів господарювання. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 362-366.
39. Россильна, О. Правова природа представництва у господарському процесі. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка*. Юридичні науки : наук. вид. 2013. № 3 (№ 97). С. 90-91.
40. Степанов, С. Пергляд судових рішень за нововиявленими обставинами як стадія господарського процесу. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 12. С.71-73.
41. Степанова, Т. Достовірність як найважливіша якісна характеристика та підстава для прийняття управлінських рішень (на прикладі доказів у господарському процесі). *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. 2002. №4. С.228-231.
42. Степанова, Т. Поняття і значення належності судових доказів у господарському процесі. *Підприємництво, господарство і право*. 2002. №1. С. 17-19.
43. Таликін, Є. А. Вимоги до господарської процесуальної форми. *Форум права : електрон. наук. фахове вид. ХНУВС*. 2012. № 1. С. 910–918.
44. Теньков, С. Справи з іноземним елементом: який суд вирішуватиме спір? *Юридичний вісник України*. 2006. 19-25 серпня (№ 33). С.7.
45. Шатерніков, М. І. Поняття та місце господарських судів у національній судовій системі України. *Форум права*. 2016. № 3. С. 267–272.
46. Шекера, Ю.О. Строки у господарському процесуальному праві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. Одеса, 2016. 21 с.
47. Щербак, Р.В. Щодо питання участі в господарському процесі перекладача. *Актуальні питання сучасної науки і права : зб. матеріалів наук.-практ. конф. студентів*, 16 квіт. 2011 р. редкол.: С.С. Лукаш (голова) та ін. С. 169-172.
48. Щодо використання термінів «підвідомчість», «компетенція», «юрисдикція» та «підсудність спорів» у господарському процесуальному законодавстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 5. С. 70-72.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Міністерство юстиції України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.minjust.gov.ua>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

4. Верховний Суд: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme>

Політика дисципліни

Академічна доброчесність. Підтримується політика нульової толерантності до проявів порушень академічної доброчесності – списування, обману, академічного плагіату, хабарництва тощо.

Відвідування занять і дедлайни. Пропуски занять без поважних причин та порушення дедлайнів мають наслідком зниження балів за відповідні види робіт.